

A IV. ORSZÁGOS FŐÉPÍTÉSZI KONFERENCIA AJÁNLÁSAI

A Tokajban 1999. augusztus 25-27. között az önkormányzati és a területi főépítészek részvételével megtartott IV. Országos Főépítészeti Konferencia – amelynek fő témája az "Építészet - Örökség - Arculat" volt - munkáját eredményesen elvégezte. A plenáris ülések mellett megszerveződött öt szekció vezetői által összeállított javaslatok alapján a Konferencia az alábbi ajánlásokat teszi:

1. Településeink története azt bizonyítja, hogy azok nem ritkán ezer éves történetük során - esetenként gyorsan és látványosan - alapos változásokon mentek keresztül. A korábbi évszázadokban azonban az értékek nagyobb része beépült az újabb településszerkezetbe. A XX. század első harmadának modern építészeti mozgalmai az épített környezet gyökeres átalakítását tűzték ki célul. A "folyamatosság" elvének tudatos megtagadása súlyos hibákhoz vezetett. Tanulva ebből, a XXI. század főépítészei – az értékvédelem elveinek betartása mellett - képviseljék a **FOLYAMATOSSÁG** elvét a településfejlesztésben.
2. A hagyomány és az örökség differenciálható fogalmak. Az örökség több mint a (műemléki, vagy helyi) védettség. Fontosnak tartjuk, hogy minden település vagy önálló településrész készítse el örökség- és hagyományfeltáró **ÉPÍTÉSZETI ÉS TELEPÜLÉS(RÉSZ) SZERKEZETI TIPOLOGIÁJÁT**. A tipológiai terv a főépítészek aktív részvételével készüljön, legyen a rendezési tervek része, a településtervezés és az új építés inspiráló eszköze. A "hely szellemének" felismerése - a **TIPOLOGIA** - tudatosítása, közvetítése hangsúlyozottan és specifikusan a **főépítész hivatás** része, az építésztervezőkkel és az építetőkkel való kommunikáció (a közös nyelv) eszköze.
3. A "**HELY SZELLEMÉNEK**" és a "**KOR SZELLEMÉNEK**" kritikus felismerése egyenrangú és egyidejű fontosságú. A hely szellemének felismerése éppen a fejlődés és az új adaptációjának segítő eszköze, a megtapasztalt "szervetlen új" helyett a "szerves új" céljával. A XX. század építésze és településtervezése adós maradt a hagyományos, nőtt jellegű (nem, vagy csak részben tervezett) városok, városszerkezetek megértő analizisével, s így azt nem is építhette be a jelenkor gyakorlatába. Az e téren megkezdett szakmai, elméleti kutató-elemző tevékenységet erősíteni kell, s az adósságot mind az elméletben, mind a gyakorlatban törleszteni szükséges.
4. A hátrányos helyzetű települések esetében - az önerő teljes hiánya miatt - a Konferencia továbbra is szorgalmazza minden településre **RENDEZÉSI TERV** készítését azzal, hogy a Kormány változtassa meg a pályázati feltételeket. A vidékfejlesztés részeként a rendezési tervek készítése során a zöldfelületi, tájvédelmi és természetvédelmi tervek mellett mezőgazdasági stratégia kidolgoztatása is szükséges. (Pl.: a közelmúlt szélsőséges időjárása felhívta a figyelmet a felszíni vizek elvezetésére vonatkozó megoldások fontosságára, kiemelt kezelésére) Az OTÉK külterületi építkezésekre vonatkozó előírásainak pontosítása, illetve értelmezése - az agrártermelés differenciált szükségleteinek figyelembevételével - elengedhetetlen feladat. A népesség-megtartó képességet preferáló vidék- és területfejlesztési stratégia tervezését - a hosszú távú mezőgazdasági termelési stratégia kidolgozásával - meg kell kezdeni, különös tekintettel a határmenti periférikus térségekre, valamint arra, hogy kapjon kiemelt

támogatást a térségi szintű fejlesztés. A tervezés alapja a birtokviszonyok rendezési elvének kidolgozása, a földhivatali nyilvántartás aktualizálása legyen.

5. A Konferencia javasolja, hogy az épített és a táji környezet hagyományainak tiszteltben tartása és az örökség megőrzése érdekében - főépítészeik bevonásával - az önkormányzatok alkossák meg - *Az építészeti örökség helyi védelmének szakmai szabályairól* szóló 66/1999. (VIII. 13.) sz. FVM rendelet alapján – helyi rendeletüket. A **HELYI VÉDELEMRŐL** alkotott önkormányzati rendelet alapvetően ne szankcionáló, hanem ösztönző legyen. Ennek részeként fontos a települési értékek "láttatása", a szemlélet alakítása. Válgjon tudatosan ismertté a település értékeinek léte, mert kizárólag az értékek felismerése után lehetséges az igény felkeltése a település értékeinek megbecsülése és védelme iránt. Mindehhez azonban már az előkészítéskor is elengedhetetlen a helyi közösség bevonása, véleményének megismerése és aktív egyetértése. Csak így lehetséges az értékek "közös megegyezésen alapuló" megtartása.
6. A Konferencia továbbra is szorgalmazza a **FŐÉPÍTÉSZI HÁLÓZAT** kiszélesítését. Ebben külön számít a Magyar Építész Kamara aktív segítségére. Központi költségvetési támogatás szükséges a kistelepülések főépítészeti tevékenységének finanszírozására, különös tekintettel a kistérségi társulások keretében alkalmazott főépítészekkel kapcsolatos pályázati rendszer kidolgozására.
7. A jelenleg hatályos – az önkormányzati főépítészeti tevékenységet szabályozó - rendeleten túl a **FŐÉPÍTÉSZ** - az önkormányzat képviselőjében - kapjon szélesebb körű jogosítványokat az egyedi hatósági ügyekben való **SAKÉRTŐI KÖZREMŰKÖDÉSRE**.
8. A Konferencia fontosnak tartja a praktizáló főépítészek számára egy rendszeres továbbképzés beindítását, amely a szakmai és jogi területek érintése mellett a főépítész(ek) **SAKÉLYISÉG** - építésére is hangsúlyt helyez. Javasolja megvizsgálni annak lehetőségét, hogy a fentiekben megfogalmazott szándék már az egyetemi oktatás keretei között is jelenjen meg.

A Konferencia egyetért azzal, hogy elengedhetetlen a vidék közbiztonságának sürgős javítása, a külterületi lakott és termelő helyek államilag finanszírozott védelmének megszervezése. A Konferencia megismerte a Szekszárdon, 1999. július 20-23. között *Értékvédelem és urbanisztika* témában megtartott XX. Országos Műemléki Konferencia "Szekszárdi ajánlások" című dokumentumát, melynek nyolc pontjával egyetért és annak végrehajtásában - az önkormányzati és a területi főépítészek útján - közre kíván működni.

Tokaj - Budapest, 1999. szeptember 14.